

Statenvoorstel 16/24 A

Voorgestelde behandeling

Agendavergadering :

PS-vergadering :

Onderwerp

Perspectiefnota 2025

Datum

27 februari 2024

Documentnummer

GS : 5853730

PS: 5874654

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant

Samenvatting

In het kader van de 'Financiële verordening Noord-Brabant 2020' stellen wij jaarlijks, met uitzondering van een verkiezingsjaar, een perspectiefnota op. De perspectiefnota markeert de start van de jaarlijkse Sturings- en Verantwoordingscyclus. Met de perspectiefnota 2025 geven uw Staten richting aan het beleid voor 2025 en verder.

Bestuursakkoord als leidraad

In september 2023 is het nieuwe college van Gedeputeerde Staten gevormd en het bestuursakkoord 'Samen maken we Brabant!' gepresenteerd. De inhoud ervan vormt de leidraad voor het te voeren beleid en op te stellen Sturing en Verantwoordings (S&V) producten voor de periode 2023-2027. De perspectiefnota 2025 is het eerste beleidsrijke S&V-product waarvoor dit akkoord de basis vormt. Kernelementen uit het bestuursakkoord zijn:

- *Perspectief op een toekomstbestendig Brabant*

Veel Brabanders hebben het goed, maar dat geldt helaas niet voor iedereen. Er is behoefte aan een helder perspectief én aan concrete stappen voorwaarts. Het bestuursakkoord schetst die stip op de horizon: een welvarend en veilig Brabant, waar je fijn kunt wonen, werken en leven.

- *Brabant open houden*

Om het toekomstperspectief waar te maken is het essentieel dat we Brabant open houden voor ontwikkeling en de situatie rondom stikstof voortvarend aanpakken. We doen er dan ook alles aan om langs de lijnen van het bestuursakkoord ervoor te zorgen dat plannen en projecten door kunnen.

- *Focus op uitvoeringskracht*

De opdracht vanuit het bestuursakkoord is kraakhelder: we moeten aan de slag! Met én voor de Brabander. De komende periode staat dan ook vooral in het teken van uitvoeren en realiseren. De perspectiefnota is daarvoor een eerste stap. Dit krijgt daarna verder vorm in onder meer de Uitvoeringsagenda's.

Financiering van onze plannen

De verdeling van de vrije begrotingsruimte van € 481 mln. voor de periode 2024-2027 maakt onderdeel uit van de perspectiefnota. Op grond hiervan wordt ook de meerjarenbegroting 2024-2027 gewijzigd. Dit zijn extra middelen bovenop wat al structureel beschikbaar is in de meerjarenbegroting of in reserves. Ook die zetten we in, evenals Rijks- en Europese fondsen, de Immunisatie-portefeuille en het Ontwikkelbedrijf om onze plannen te financieren. Verder geven wij in de perspectiefnota een actualisatie van het meerjarig financieel beeld.

Datum

27 februari 2024

Documentnummer

GS: 5853730

PS: 5874654

Relevante ontwikkelingen

In de perspectiefnota kijken we vanuit het Brabantse perspectief naar een aantal grote ontwikkelingen. De demografie is onder meer bijzonder relevant. Het aantal inwoners van Noord-Brabant groeit naar verwachting met circa 10% tot bijna 3 miljoen in 2050. Ook de samenstelling verandert door met name vergrijzing. Dit heeft gevolgen voor bijna alle (provinciale) beleidsterreinen (meer vraag naar woningen, voorzieningen, energie, consumptiegoederen, mobiliteit, etc.).

Daarbij liggen er al stevige uitdagingen op thema's als woningbouw, energietransitie, herstel van natuur en daaraan verbonden de transitie in de landbouw. De ruimte om te ontwikkelen is schaars en de demografische ontwikkelingen vergroten die druk. Het gaat om de fysieke ruimte, maar bijvoorbeeld ook milieuruimte (o.a. stikstof) en/of financiële ruimte. Deze begrenzing vraagt een integrale benadering van de diverse opgaven om tot de beste oplossingen te komen. En dat kunnen we in Brabant. Want door onze innovatie-, samenwerking- en doorzettingskracht maken we het verschil.

Onderzoeks- en adviesagenda

Conform eerdere toezeggingen is de jaarlijkse onderzoeks- en adviesagenda als bijlage 4 bij deze perspectiefnota toegevoegd.

Het voorstel

1. Vast te stellen de perspectiefnota 2025, opgenomen als bijlage 1 bij dit voorstel.
2. Vast te stellen de 3^e begrotingswijziging 2024, opgenomen als bijlage 2 bij dit voorstel.

Aanleiding

Als start van de jaarlijkse Sturings- en Verantwoordingscyclus stellen wij jaarlijks een perspectiefnota op. De perspectiefnota bevat de strategische en beleidsmatige koers, als startpunt van de begroting. De perspectiefnota bevat bovendien het meerjarig financieel perspectief. De editie voor 2025 bevat daarnaast een eerste vertaling van het bestuursakkoord en een voorstel voor de verdeling van de vrije begrotingsruimte voor de periode 2024-2027.

Bevoegdheid

Het instemmen met de perspectiefnota is een bevoegdheid van Provinciale Staten.

Doel

Middels de perspectiefnota geven PS richting aan de verdere invulling van de door de provincie te volgen strategische en beleidsmatige koers. De perspectiefnota markeert de start van de S&V-cyclus en is het moment waarop uw Staten provinciebreed richtinggevende uitspraken doen voor de (meerjaren)begroting 2025 en verder.

Datum

27 februari 2024

Documentnummer

GS: 5853730

PS: 5874654

Argumenten

1. Vast te stellen de perspectiefnota 2025, opgenomen als bijlage 1 bij dit voorstel.

1.1 Conform de motie 'Samen maken we Brabant!' (M52-2023) vormt het bestuursakkoord het uitgangspunt voor de perspectiefnota 2025.

In de motie van 8 september 2023 is ons verzocht "het bestuursakkoord 'Samen maken we Brabant' tot uitgangspunt te nemen voor het te voeren beleid en de daartoe op te stellen begrotingen in de periode 2023-2027". Met deze perspectiefnota is daar invulling aan gegeven en is de inhoudelijke richting voor de komende jaren verder uitgewerkt op grond van het bestuursakkoord.

1.2 Er is een zorgvuldig proces doorlopen om vanuit de inhoud tot haalbare en uitvoerbare plannen te komen.

De afgelopen maanden is een zorgvuldig proces doorlopen om vanuit de inhoud van het bestuursakkoord het gesprek te voeren en de prioriteiten te bepalen. In die afweging is met een integrale en collectieve blik naar de voorstellen gekeken. Om synergie tussen plannen te stimuleren en tegenstrijdigheden te voorkomen. Ook is kritisch gekeken naar de uitvoerbaarheid en een realistische fasering van plannen.

1.3 In de perspectiefnota stellen wij een verdeling van de vrije begrotingsruimte van € 481 mln. voor de periode 2024-2027 voor zodat we de plannen kunnen financieren.

Onderdeel van het bij 1.2 genoemde afwegingsproces was het toebedelen van de vrije begrotingsruimte aan de plannen die invulling geven aan het bestuursakkoord. Deze plannen zijn eerst van een sobere en realistische financiële raming voorzien. Bovendien is de financiële afweeggladder daarbij consequent gehanteerd voordat een beroep gedaan kon worden op de vrije begrotingsruimte. De financiële verdeling is vervolgens gebaseerd op de inhoudelijke prioritering aan de hand van het bestuursakkoord.

1.4 In de perspectiefnota actualiseren wij het meerjarig financieel perspectief.

In de Perspectiefnota hebben wij het meerjarig financieel perspectief geactualiseerd. Ten opzichte van het bij de slotwijziging 2023 gepresenteerde stand van € 415,7 mln. en ten opzichte van de in het bestuursakkoord genoemde € 417 mln. is de vrije begrotingsruimte voor deze bestuursperiode gestegen tot € 481,4 mln. (exclusief knelpuntenbuffer).

2. *Vast te stellen de 3^e begrotingswijziging 2024, opgenomen als bijlage 2 bij dit voorstel.*

Datum

27 februari 2024

Documentnummer

GS: 5853730

PS: 5874654

2.1 *Via deze begrotingswijziging alloceren uw Staten de middelen op de begroting en kan vervolgens tot uitvoering over worden gegaan.*

Bij deze perspectiefnota is ter vaststelling een begrotingswijziging gevoegd (bijlage 2). Bijlage 3 dient als toelichting op de vast te stellen 4^e begrotingswijziging 2024 waarin een totaaloverzicht van de financiële bijstellingen is opgenomen. In deze bijlage vallen de onderwerpen per samenhangend thema te raadplegen.

Bij het opstellen van de begrotingswijziging zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- a. Reëel ramen: we nemen alleen bedragen op de begroting op die we op basis van een uitvoeringsplanning ook kunnen wegzetten ('eerst beleid, dan geld').
- b. Indien dat nog niet het geval is voor de hele bestuursperiode, hebben we alleen de voor de uitvoering in 2024 op de begroting opgenomen.
- c. De nog niet op de begroting opgenomen middelen blijven voor het onderwerp beschikbaar in afwachting van een nadere uitwerking van de uitvoeringsplannen, bijvoorbeeld in een nog op te stellen uitvoeringsagenda. De raming van de in de stelpost beschikbare middelen op de begroting betreft een begrotingswijziging en daarmee een bevoegdheid van uw Staten.

Kanttekeningen

1.1 *Er is onzekerheid over de koers in Den Haag en Brussel.*

De landelijke verkiezingen van 22 november 2023 brachten een grote verschuiving te weeg in de zetelverdeling van de Tweede Kamer. Bij het schrijven van deze perspectiefnota is nog geen duidelijkheid over de keuzes die in Den Haag gemaakt gaan worden en wat de beleidsmatige en/of financiële consequenties daarvan zijn voor Brabant. Een vergelijkbare situatie kan zich voordoen i.r.t. Brussel. De Europese verkiezingen zijn in juni 2024.

1.2 *Er is onzekerheid over de financiële consequenties van het nieuwe verdeelmodel Provinciefonds.*

Er wordt een nieuw verdeelmodel Provinciefonds voorbereid. Op basis van wat hierover bekend is, is de verwachting dat dit een substantieel negatief effect op de uitkering uit het Provinciefonds voor Noord-Brabant zal hebben en dus op onze inkomsten. De omvang hiervan is op dit moment nog onzeker.

Financiën

Een voorstel voor de verdeling van de vrije begrotingsruimte voor 2024-2027 en de actualisatie van het meerjarig financieel perspectief is opgenomen in hoofdstuk 5 van deze perspectiefnota. Verder komen deze aspecten aan de orde bij argumenten 1.3 en 1.4.

In hoofdstuk 5 van de perspectiefnota is verder aangegeven dat wij een aantal financiële spelregels willen aanscherpen. Dit werken wij uit in het financieel

statuut en ter informatie aan u voorleggen. De nieuwe financiële verordening vormt de basis hiervoor.

Datum

27 februari 2024

Documentnummer

GS: 5853730

PS: 5874654

Klimaat

In de perspectiefnota wordt met name in meerdere paragrafen stilgestaan bij klimateffecten. Zowel op het gebied van klimaatadaptatie (paragraaf 3.3) als -mitigatie (paragraaf 3.4).

Europese en internationale zaken

Europese en internationale zaken komen op meerdere plekken aan de orde in de perspectiefnota. Onder meer in paragraaf 3.1.

Planning

Bespreking van de Perspectiefnota in de vergadering van Provinciale Staten op 5 april 2024.

Bijlagen

1. Perspectiefnota 2025
2. 3^e Begrotingswijziging 2024
3. Toelichting op 3^e Begrotingswijziging 2024
4. Kennis- en onderzoeksagenda 2024
5. Financiële afwegingsladder

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

mr. I.R. Adema

drs. G.H.E. Derks

Programmamanager: de heer J.C.J. Wouters, (06) 52 79 42 95,
jcwouters@brabant.nl.

Auteur: de heer S. Swinkels, (06) 55 68 66 93, sswinkels@brabant.nl.